

LIKAVAN

časopis pre všetkých Likavčanov

NA FESTIVALE PRIVÍTAME AJ HOSTÍ Z RUMUNSKA A ČESKEJ REPUBLIKY

Neopakovateľná atmosféra, umocnená vystúpením najmenších detičiek, je zárukou skvelých zážitkov a odmenou organizátorom

Rozhranie mesiacov máj a jún je v našej obci neodmysliteľne späté s organizovaním najvýznamnejšieho miestneho kultúrno-spoločenského podujatia, s detským folklórnym festivalom. Aj tento rok privítame 28. mája na futbalovom ihrisku Obecného športového klubu Likavka tanečníkov, spevákov a muzikantov zo širokého okolia. Nadšení priaznivci ľudového umenia sa už teraz tešia na pestrú plejádu krojov, tancov, cifier, melódii a choreografií, ktoré budú ozdobou už 41. ročníka tohto festivalu. Neopakovateľná atmosféra umocnená vystúpením najmenších detičiek i skvelých hostí podujatia na čele s Cigánskymi diabli, sú zárukou skvelých zážitkov a odmenou organizátorom za tradične skvele odvedenú prácu.

Hoci od organizovania prvého ročníka festivalu v roku 1971 uplynulo už 45 rokov, plynutie času nič neubralo na jeho význame a dôstojnosti. Skôr naopak, dosah a opodstatnenosť organizovania tohto jedinečného podujatia neustále rastie a prezentuje našu

obec v tom najlepšom svetle. Podiel našej obce na zachovávaní národného kultúrneho dedičstva je vďaka festivalu nepopierateľný.

Pozvanie na účasť na festivale prijali aj zástupcovia partnerského mesta Slatiňany z Českej republiky a partnerskej obce Bodonoš z Rumunska. Prijmite preto úprimné pozvanie aj vy, drahí priaznivci ľudovej kultúry a ľudového umenia a svojou účasťou a propagáciou nášho festivalu vzdajte hold všetkým, ktorí stáli pri jeho vzniku, všetkým aktérom, ktorých vystúpenia ho dotvoria a všetkým subjektom, ktoré ho akýmkoľvek spôsobom podporili a pripravili.

> **Marián Javorka**, starosta obce

PROGRAM 41. ROČNÍKA DFF V LIKAVKE 2016

28. máj a 2016, futbalový štadión OŠK Likavka

13:00 sprievod ulicami obce
(od kultúrneho domu po futbalový štadión)

14:00 GALAPROGRAM

17:00 tombola

19:00 Cigánski diabli

Vstupné na Detský folklórny festival je **1,50 eur** pre dospelých, deti do 15 rokov majú vstup zadarmo. Vstupné na koncert Cigánskych diablov stojí **5 eur**.

Obec Likavka usporiada v tento deň (28. mája 2016) aj **jarmok ľudových remesiel**, na ktorý všetkých srdečne pozývame. Popularitu a veľký záujem návštevníkov si získali ukážky ľudovej výroby. Jarmok bude sprievodným podujatím Detského folklórneho festivalu 2016.

Detský folklórny festival Likavka

28. MÁJ 2015 | futbalový štadión OŠK Likavka

Host programu
CIGÁNSKI DIABLI

www.likavka.sk

www.likavka.sk

www.likavka.sk

OSUDY JEDNÉHO
RODU - HLINKOVCI

6

JAROSLAV MIKUŠTIAK:
ABSOLVOVAL UŽ 530 TÚR

8

EXKURZIA DO
MINULOSTI

10

STAROSTA M. JAVORKA: TRÁPIA MA PROBLÉMY S DOPRAVOU

Vyjadriť sa k tomu, čo ma trápi, znamená kritizovať, a to ľudia nemajú veľmi radi. Ale kritika je potrebná a platí to nielen smerom od mňa k občanom, ale i naopak. Niekedy padne kritické slovo na úrodnú pôdu, inokedy nie. A práve problémom donekonečna spomínaným a veľakrát pranierovaným sa chcem venovať.

Sme stále pohodlnejší a podliehame lákaniu komfortu je všeobecne známy a ako-tak prijateľný jav. Skutočnosť, že sme možno i vďaka tomu stále lenivejší, arogantnejší a sebeckejší, sa však prijíma veľmi ťažko. Prejdime si Likavku a položíme si ruku na srdce šoféri. Ulica Jána Hollého – cesta I/59: Viackrát som osobne upozorňoval, dvakrát písomne, a to dosť ostro, dokonca i žiadosťou na dopravnú políciu, na postihovanie nedisciplinovaných vodičov. Pokúšal som sa presvedčiť majiteľov motorových vozidiel, aby neparkovali na zrekonštruovaných chodníkoch pozdĺž tejto frekventovanej a nebezpečnej cesty.

Úprava chodníkov vyšla obec na viac ako 60 000 eur. Ako túto investíciu „cítia“ občania? Nuž nijako, pretože kvôli parkujúcim autám musia chodník obchádzať. Keď už pre nikoho iného, aspoň pre mamičky s kočíkmi a deti idúce do a zo školy sa skúsme nad touto situáciou zamyslieť.

ŠKODA PARKOVISKA ZA KOSTOLOM

Parkovanie pred kostolom - ani prosby starostu a pána farára nie sú dostatočným motívom na prekonanie vlastnej tvrdohlavosti a neochoty využívať na parkovanie vozidiel parkovisko za kostolom. Znova vyhodnené desaťtisíce eur. Keby človek vedel čítať budúcnosť, nikdy by obec do takejto investície nevstúpila a na ladam ležiaci kus betónu nepremenila posledný súci zelený pozemok, ktorý má vo vlastníctve. Deti sa nemajú kde hrať, aké skvelé ihrisko tam mohlo byť!

Ulice Paračka, Hviezdoslavova, D. Kráľovskej, J. Bellu, Partizánov: Prejazd týmito ulicami je doslova slalom zľava - doprava pomedzi zaparkovaných aut. Uvedomujeme si, že v zime sa takto zapratané cesty nedajú odhrnúť, že cez nich ťažko prejde smetiarske auto, hasičské a záchranárske vozidlo, sanitka, že spoza parkujúcich áut ľahko vybehne šantiace dieťa?

Výjazd zo Školskej na Hollého: Úsek, na ktorom je zakázané parkovanie za hranicu križovatky je limitované vyhláškou o cestnej premávke. Aspoň toto skúsme rešpektovať. Sám som sa na tejto križovatke vďaka obmedzenému výhľadu smerom zľava vyhol búračke len o vlásoč.

„FENOMENÁLNE“ PARKOVANIE

Parkovanie na ceste III. triedy smerom do Liskovej: Zaujímavý fenomén – ráno idem na vlak či autobus, aby som sa dostal do práce, nuž nechám auto pri ceste a poobede si ho vyzdvihnem. Parkovanie na súkromných pozemkoch, v neprehľadnom úseku s priechodom pre chodcov a s frekventovaným pohybom chodcov a zákazníkov blízkych predajní. Obec požiada o súčinnosť pri odstránení tohto javu Železnice SR (zriadenie organizovaného parkoviska v blízkosti cesty) a Správu ciest Žilinského samosprávneho kraja o umiestnenie dopravného značenia obmedzujúceho parkovanie v neprehľadnom úseku cesty.

Parkovanie pred zdravotným strediskom a lekárnou: Vedľa rodinného domu číslo 997 stojí

vedľa seba aj päť či šesť vozidiel, častokrát doslova trčia do vozovky miestnych komunikácií a robia prejazd križovatkou nesmierne rizikovou, nákladné auto sa smerom z Paračky na Hviezdoslavovu vďaka vytvorenému ostrému uhlu parkujúcich vozidiel jednoducho nedostane. Pritom veľká odstavňá plocha je neďaleko – 30 m pri zadnom vchode do kultúrneho domu. Obec bude situáciu riešiť uvoľnením tejto plochy od stavebného materiálu, ktorý tam skladuje, označením čiar vymedzujúcim parkovacie boxy na tomto mieste a vybudovaním ostrovčeka na križovatke ulíc D. Kráľovskej a Hviezdoslavovej, podobne ako to je na križovatke pred farou.

V súvislosti s takto podrobne rozobratou dopravnou otázkou ešte výzva na rešpektovanie dopravných značiek a obmedzení rýchlosti v obci. Mám na mysli najmä jazdu v protismere po jednosmerkách okolo školy a nerešpektovanie tridsiatky v križovatke na Rybárpole a celým centrom obce po hlavnej ceste.

FITNES CENTRUM

Pokračujeme tiež v prácach na zveľadení našich športových stánkov. Multifunkčné ihrisko je už niekoľko mesiacov v prevádzke a športuchtivé deti i dospelí si ho nejdú vynachváliť. Jeho výstavba bola podporená sumou 40 000 eur z rezervy predsedu vlády SR. Ihrisko sme od ostatného školského areálu oddelili plotom. Zostáva nám ešte zatrávniť výstavbou znehodnotenej plochy, dobudovať vstup z ulice Za školou. Uvažujeme o umiestnení lavičiek na oddych či prezúvanie, o odstránení zhrdzavených basketbalových košov a o využití takto vytvorenej plochy na

vybudovanie malého externého fitnesscentra.

Užívanie ihriska bude do niekoľkých dní upravené prevádzkovým poriadkom, ktorý bude prísne kontrolovaný a jeho nedodržovanie potrestané. Zatiaľ však platí pravidlo, že ihrisko je v pracovných dňoch do 16:00 h určené pre potreby základnej školy a školského klubu detí, a potom, respektíve počas víkendov, pre širokú verejnosť. Zakazuje sa vstup na ihrisko v obuvi s hrotmi a podrážkou s masívnym dezénom, do ktorého sa môžu zachytávať zrnká štrku z okolia ihriska. Prevádzka ihriska končí každý deň o 20:00 h. Pravidelný dohľad nad ihriskom bude vykonávať hospodár Obecného športového klubu.

Prenájom ihriska tretím osobám bude možný len na základe podmienok stanovených v Zásadách hospodárenia a nakladania s majetkom obce Likavka. Rekonštruované bolo aj neďaleké futbalové ihrisko. Viac ako polovica ihriska je vydrénážovaná, na celej hracej ploche bolo realizované vyrovnanie povrchu pieskovaním, hĺbková aerifikácia plnými hrotmi, dôkladný perforačný prísev, hnojenie a vertikulácia. Ihrisko sa výdatne zalieva a intenzívne kosí, keď prvý priamy kontakt s verejnosťou zažije práve počas blížiaceho sa folklórneho festivalu. Trvalého zaťaženia trávnik sa však futbalisti dočkajú až v prvom domácom jesennom majstrovskom zápase. Do vtedy je prísne zakázaný vstup na trávnatú plochu, v júli sa z dôvodu rekultivácie trávnik neuskutoční ani tradičný memoriál Kornela Brtka vo futbale.

> **Marián Javorka**,
starosta obce,

FOTO: Michal Domenik

NOVÉ PAMÄTNÉ MIESTO PRED OBEČNÝM ÚRADOM

Obec pracuje na dokončení fasády bývalého úradu a priestorom pred ním

Zimné mesiace boli zamerané najmä na práce v interiéroch obecných budov. V kultúrnom dome sme realizovali rozšírenie kuchynky spojené s vybudovaním nových rozvodov elektrickej energie a odberného miesta energie, s výmenou okien v nej i príslušných toaliet a doplnením zariadenia kuchynky nábytkom i modernou umývačkou riadu. V zadnej časti kultúrneho domu bola položená dlažba v prechodovej chodbe, vydláždené a obložené takmer všetky sociálne zariadenia.

V obecnom úrade sme vymaľovali spoločné priestory (chodby, schodisko, WC), zamestnanci obce priebežne vyrábajú a dopĺňajú vybavenie zdravotného strediska nábytkom. Pracujeme aj na dokončení fasády bývalého obecného úradu a priestorov pred ním, tiež

oplotenia povedľa oboch budov zdravotného strediska a zriadenie parkoviska pre klientov zdravotného strediska medzi hasičskou zbrojnicou a dielňami pri bývalom úrade.

Ozdobou parku pred súčasným obecným úradom je nové pa-

mätne miesto, ktoré je venované obetiam 2. svetovej vojny a nedemokratickým režimom. Na jeho budovaní sa nezištne podieľal Igor Marton, za čo mu i touto cestou adresujem verejné poďakovanie.

> **Marián Javorka,**
FOTO: redakcia

ZAMYSLIME SA PRI PREPLNENÝCH KONTAJNEROCH

Každý mesiac na stránku obce píšeme článok o harmonograme vývozu triedeného odpadu, v ktorom prosíme o jeho dodržiavanie a prispôbenie sa mu. Nie je to jednoduchá vec, držať v hlave dajaké termíny vývozov odpadu, uznávam, aj keď ich dávame i na vývesné tabule. Je potrebné aspoň

šetriť priestor v kontajneroch popučením plastových fliaš a kartónových škátulí. Trocha práce navyše a efekt doslova nevidaný – kontajnery budú prázdnejšie, zmiznú všakové vrecia a haraburdy popri nich a hlavne ich vývoz bude efektívnejší a v prepočítaní na jeden kilogram odpadu lacnejší.

Zamyslime sa nad tým najmä teraz, keď v súvislosti s konaním 41. ročníka детского фольклорного фестиваля chceme mať obec čistejšiu a príťažlivejšiu. (Viac na túto tému píšem v osobitnom článku.)

Nadmerní konzumenti alkoholu na verejných priestranstvách sú hanebnou vizitkou obce

Neprispôsobiví obyvatelia, ktorí nadmerne konzumujú alkohol na verejných priestranstvách mi poriadne dvíhajú tlak. Soľta ich človek vykáže z jedného miesta v centre obce, už sa zgrupujú na druhom. Že je to pred pošťou a obchodmi, nevadí, hlavne, že víno je poruke. Neskutočne zhanobená vizitka obce musí zmiznúť z ulíc. V tejto súvislosti požiadam, ako už viac krát, o súčinnosť odbor poriadkovej polície z Ružomberka, pretože konzumenti alkoholu na verejných priestranstvách porušujú Všeobecne záväzné nariadenie obce Likavka o verejnom poriadku.

> (mj), FOTO: redakcia

MATRIKA

Naši malí spoluobčania: Karolína Gajdošová, Patrik Halas, Sebastian Viktor Šefar, Adela Martonová, Ema Vraštiaková, Anna Brutovská, Vánesa Meleková, Dávid Benyak, Dávid Naď, Alexandra Bažíková, Samuel Kruťák, Jerguš Sľašťan.

Manželstvo uzavreli: Martin Antalčík – Terézia

Lieskovanová, Martin Zelinka – Romana Baloghová, Ivan Šnauko – Darina Hrub-

jaková, Radovan Tulinský – Natália Fukanová.

Opustili nás: Tretschnerová Matilda (87-ročná), Švento Miroslav (61), Gužiaková Jana (32), Maták Milan (58), Brtková Anna (84), Hradský Milan (71), Krížo Ján (69), Dekýšová Anna (65), Ciglanová Vilma (92).

KEDY JE OTVORENÝ OBEČNÝ ÚRAD?

Obecný úrad v Likavke: Pondelok: 7:00 – 12:00, 13:00 – 15:00; Utorok: 7:00 – 12:00, 13:00 – 15:00; Streda: 7:00 – 12:00, 13:00 – 17:00; Štvrtok: nestránkový deň; Piatok: 7:00 – 12:00.

Zberný dvor Likavka: Pondelok: 7:00 – 15:00; Utorok: 7:00 – 15:00; Streda: 8:00 – 16:00; Štvrtok: 7:00 – 15:00; Piatok: 7:00 – 15:00.

OBEŤAVÁ PRÁCA

Chlapci z HBC Likavka sú obeťavá a zanietaná partia. Sú plní nadšenia a chuti spraviť niečo na úkor svojho voľného času pre iných. Naším hokejbalistom a dobrovoľným hasičom sa podarilo vytvoriť ľadovú plochu na hokejbalovom ihrisku. Hokejbalisti pravidelne udržiavali klzisko, a aby sa tam všetci cítili príjemnejšie, chlapci podávali deťom čaj a dospelým aj niečo na zahriatie. Obetavej partii patrí poďakovanie za nezištnú prácu v neľahkých podmienkach a nás ostatných môže tešiť aj skutočnosť, že v dedine sa nájdu ľudia, ktorí sú pre ňu sami a iniciatívne odhodlaní čosi urobiť.

> (rak)

HBC Likavka Vás pozýva na 1.ročník hokejbalového turnaja

Likavka CUP 2016

SOBOTA
18/06
2016

Hokejbalové ihrisko
v areáli OŠK Likavka

PASENIE ROŽNÉHO STATKU V LIPTOVSKÝCH ALPÁCH

V Likavke sa choval rožný statok v prvej polovici 20. storočia s rôznym zámerom, najväčší význam mali ťažné zvieratá

Liptov je dodnes jedným z najrázovitejších slovenských regiónov. Veniec hôr, hôľ a vrchov lemuje širokú kotlinu, ktorú rozdeľuje Váh. Vysoko na holiach boli kedysi v Liptovských Alpách (Nízkych Tatrách) roztrúsené salaše s ovcami a voliarske koliby so stádom volov a jalovic. Naši predkovia rešpektovali ustálené pravidlá spôsobu života a hospodárenia. Nepísané normy kontrolovalo celé urbárske spoločenstvo Likavka.

Do Nízkych Tatier, v ktorých si urbárci z našej obce koncom 19. storočia zakúpili pozemky, privandrovali valasi z Rumunska už v roku 1474. Valasi sa tak stali prvými obyvateľmi nízkotatranských holí. Celé stáročia nazývali Liptáci Nízke Tatry alpami alebo hoľami. Neskôr sa hovorilo o severných Liptovských Alpách a o južných Zvolenských Alpách.

AKO STVORENÉ NA PASENIE ČRIED OVIEC A STÁD

Nízke Tatry boli stvorené na pasenie čried oviec a stád rožného statku. V Likavke sa choval rožný statok v prvej polovici 20. storočia s rôznym zámerom. Najväčší význam mali ťažné zvieratá – voly a kone. Chovali sa aj kravy na mliečnu produkciu. Významný úžitok prinášal chov oviec. Humná a maštale v dedine boli trikrát väčšie ako drevené

a murované domy. V jednotlivých maštaliach sa ustajňovali zvyčajne dva voly, dva býky, krava a teliatko. Pri jarných prácach sa pridával ku staršiemu volovi mladší vôl, aby si zvykol na prácu vo dvojici, keď ho zapriahli do jarma. V dedine bolo v tom čase až 600 kusov rožného statku. V okolí sa pásli dve stáda rožného statku po 150 kusov. Výmera pasienkov bola však v okolí obce nedostačujúca. Preto urbárikom prišlo vhod zakúpiť v roku 1895 od Attilu Detricha pozemky v Liptovských Alpách.

NATURÁLNA AJ PEŇAŽNÁ ODMENA

V dedine sa ustanovil zvyk, že sa na pasenie zjednávali pastieri za naturálnu ale aj peňažnú odmenu. Na jar si vyberali od gazdov zôsy – časť mzdy v naturálnej podobe. Bolo to údené mäso, slanina, švábka, múka a masť.

Voliari cez leto pásli na holi voly a junce, kravy pásli kraviari. Nad všetkými pastiermi vynikala pastierska elita – bača s valachmi a honelníkom. Pásť väčšie stáda však bolo treba vedieť. Na voly po holiach a ovečky na poľanách bolo potrebné dozerať a viesť ich za potravou. Veď taký tvrdohlavý vôl každého pastiera neposlúchol. Ani vtedy, keď si pred neposlušným volom klakol pastier na kolená a prosil ho, aby vstal.

VO VOLIARSKEJ KOLIBE PRESPÁVALI PASTIERI

Pastier vyberal len dobrú pašu, svoje stádo chránil pred nešťastím, vyhýbal sa úšustom, úplazom a jamám, kde by vôl mohol zapadnúť

a kde by si mohol dolámať údy.

Do Kľačian sa šikovali voly v máji po skončení jarných prác. Obyčajne v sobotu poobede otec so synom išli s dvoma volmi z Likavky do Martinčeka, ďalej pokračovali cez pole do Liskovej. Prešli na druhú stranu Váhu do obce Štiavnica, odtiaľ cez kopec Bežan do Sliachov a do Ľupče. Pokračovali popod lúky Blatníky do dediny Kľačany. Na začiatku Kľačianskej doliny stála horáreň a vedľa nej veľká lúka. Na nej sa sústredili všetky voly. Gazdovia si nakládli oheň a s volmi prečkali do rána. Ráno už prišiel po stádo hlavný pastier – voliar aj s pomocníkom. Zvyčajne bol domáci a pochádzal z Kľačian alebo Ľubele. Voliar išiel na koni a viezol si aj požiweň. Všetci gazdovia išli s volmi za voliarom hore celou Kľačianskou dolinou až na Likavskú lúku. Na Likavskej lúke v jej spodnej časti stála voliarska koliba, v ktorej prespávali pastieri. Ku kolibe si došikovali aj kravu, aby si priliepli mliekom a výrobou syra. Gazdovia z Likavky chodili počas leta do Kľačian pozeráť si svoje voly. Nosili im kamennú soľ a pastierom vždy priniesli slaninu

Likavská

lúka mala pomerne veľké rozmery a siahala od severného Močidlového potoka až po východný okraj likavského urbáru pod Chabencom.

a pálenku.

Obyčajne sa na holiach páslo 120 až 150 kusov volov z dediny. Likavská lúka mala pomerne veľké rozmery a siahala od severného Močidlového potoka až po východný okraj likavského urbáru ležiaceho pod Chabencom. Na samotnej lúke nebol žiadny košiar a voly spávali na lúke pod solitérmi smreká – osamotenými stromami. Pod voliarskou kolibou bol vyhlbený jarok kvôli dostatku vody pre napájanie stáda. Dobrý pastier zvieratá opatroval, vychovával ich, liečil a vyzvedal sa, čo im chýba. Chránil stádo pred dažďami, búrkami a víchrícou. Voly počas búrk zahnal z pasienku do hory a v nej si už zviera našlo úkryt.

ZVONEC JE AKO ČLOVEK - MÁ VÄČŠIE ČI MENŠIE BRUCHO...

Zvonce rozpaseného stáda na holiach pripomínali hudbu. So zelenými pasienkami a modrou oblohou tvorili súhru a pastieri pripomínali nebesá.

Vo vrchoch boli zvonce potrebné. Koľko ráz by pastieri márne hľadali zabľúdený dobytok. Vól mal na širokom remeni zavesený bruchatý dudlák, mohutný bubnár či dvojlitrový polbubon na volskej šiji. Bubnár na volovi plašil medvede a vlky, keď sa prikrádali ku stádu. V prípade nebezpečenstva zaujali voly v polkruhu obranné postavenie a rozbegli sa proti útočiacemu medvedovi. Dudlák a bubnár boli pre pastierov cennými pomocníkmi podobne, ako psy. Zvonec je ako človek - má väčšie či menšie brucho a veľmi citlivé srdce. Počas leta voly na niekoľko dní odšikovali do dediny na poľné práce. Po žatve sa znovu vrátili na hole v Nízkyh Tatrách. Voliar do jesene voly vypásol a nafutroval. Gazda ich ešte v zime dokrmil a mohol ich hnať mäsiarovi na predaj.

LIKAVSKÍ GAZDOVIA, KTORÍ MALI VOLY SA ZARAĐOVALI MEDZI STREDNÚ VRSTVU

Keď voly dostali slintavku, voliar ich liečil harmančekom. Ak niekedy dostali krívačku, umýval im paprče a naviazal im surovú kapustu rovno zo suda. Ak si vól vyvalil roh, nikdy viac mu nedorástol, mohol sa len zaceliť. Likavskí gazdovia, ktorí chovali voly, sa zaraďovali na dedine medzi strednú vrstvu. Majitelia koní patrili k elite, pretože s koňom viac zarobili. Najchudobnejší ľudia nechovali ani voly, ani kone a nemali žiaden záprah.

> Pavel Fain,
ILUSTRAČNÉ FOTO: Archív
Liptovského múzea
v Ružomberku

Láskou zmeňme aspoň kúsok Zeme, znie ročná téma činnosti v hnutí eRko Likavka v školskom roku 2015/2016. Animátori sa ju spolu s deťmi snažia naplňať cez rôzne akcie a aktivity vo farnosti i počas pravidelných stretnutí. Významnou aktivitou eRka bolo zapojenie sa do projektu Dobrá novina, ktorého 21. ročník sa uskutočnil v našej farnosti v mesiaci december už po niekoľký raz.

VYSLANIE KOLEDNÍKOV

Súčastou tohto projektu bola svätá omša spojená s vyslaním koledníkov otcom biskupom, ktorá sa konala v Ružomberku za účasti spišského emeritného biskupa Andreja Imricha. Počas omše spieval detský zbor z Likavky spolu s detským zborom, ktorý tvorili deti z Baničného.

Po skončení omše sa koledníci presunuli do priestorov Gymnázia sv. Andreja. Tu bol pre nich pripravený program, ktorý približoval život v Afrike. Ku koncu decembra navštívila našu farnosť dobrovoľníčka Lucka Mišatová, ktorá v Afrike strávila tri mesiace. Podelila sa s nami o bohaté zážitky a priblížila život ľudí, zvyky a zdôraznila ich radosť zo života, ktorá im nechýba aj napriek ťažkým životným podmienkam či telesným hendi-

kepom. Cieľom tohto ročníka bola podpora hendikepovaných ľudí, ktorí žijú v ťažkých podmienkach na africkom kontinente.

Tento rok sa na projekte zúčast-

pre deti. Chystáme výlety, účasť na Misijnej púti detí v Levoči, Detský letný tábor od 17. do 23. júla (v exercičnom dome Saletínov v Chrenovci- Brusne určený pre deti od 7 do 12 rokov) a Mládežnícky letný tábor od 18. do 21. augusta (v SCVČ Laura v Dolnom Kubíne určený pre deti od 13

rokov). Ďalšie informácie o táboroch nájdete počas mája na plagátoch v našom farskom kostole a na facebookovej stránke eRko Likavka. Zároveň sa naši animátori zúčastnia na viacerých formálnych kurzoch a spoločnej formálnej vikendovky v máji, ktorá bude v Diecéznom centre pre mládež vo Važci od 27. do 29. mája.

POZÝVAME DETI A MLÁDEŽ

Na záver by sme vás chceli požiadať o modlitby, aby sme našu animátorskú prácu dokázali vykonávať zodpovedne a deťom odovzdávať živú vieru, a tak ich formovať na zrelé kresťanské osobnosti. Za vašu podporu a modlitby vám vopred ďakujeme a tešíme sa na spoločné stretnutie pri našich eRko akciách. Zároveň pozývame všetkých, najmä deti a dospelujúcu mládež, k bližšiemu nahliadnutiu do života nášho detsko-mládežníckeho spoločenstva.

> Matúš Šula,
FOTO: archív

MÁME TÉMU: LÁSKOU ZMEŇME ASPOŇ KÚSOK ZEME

Rok 2015 bol v likavskom eRku rokom mnohých aktivít a akcií, ktoré organizovali pre deti

nilo 40 detí a 20 mladých, ktorí vyzbierali približne 900 eur. Všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom podporili tento projekt, ďakujeme a vyprosujeme veľa Božích milostí. V marci sme sa zapojili do celoslovenskej kampane úcty k životu každého človeka, ktorú organizuje Fórum Života. Venuje sa pomoci ženám v núdzi, práci s mládežou, rodinami, seniormi, ľuďom s postihnutím či charite. Myšlienkou fóra je šíriť úctu ku každému človeku, aj k nenarodenému dieťaťu. Pri príležitosti tejto kampane sme na veľkonočný utorok mali s deťmi akciu s názvom Oslava života. Spolu sme strávili popoludnie a zabavili sa pri rôznych aktivitách, rozobrali sme aj tému Život ako dar.

VEĽA KRÁSNYCH CHVÍL

Rok 2015 bol rokom mnohých aktivít a akcií, ktoré sme organizovali pre deti, a preto by sme chceli poďakovať všetkým ľuďom, ktorí sa snažia, aby deti z Likavky zažili veľa krásnych chvíľ bohatých na spomienky a podporujú nás v činnosti. Počas nasledujúcich dní tohto roka plánujeme viacero akcií

POHNUTÉ OSUDY JEDNÉHO RODU - HLINKOVCI

Traduje sa, že priezvisko Hlinka je odvodené od vtáka lelek, ktorý je aktívny väčšinou za súmraku a v noci

Hlinkovci patria k jednému z najstarších likavských rodov. Nie je známe, kedy sa prvýkrát priezvisko v Likavke vyskytlo. Matriky do roku 1795 pri požiari zhoreli. Prvý zápis priezviska Hlinka sa v matrike objavil 22. 12. 1795, kedy sa manželom Michalovi Hlinkovi a Kataríne, rod. Kačkovej z Likavky narodil syn Michal. Rod Hlinka sa rozrastal a na rozlíšenie jednotlivých jeho vetiev priberal prímenia ako napr. Lelek, Okáč, Cirkáš, Sado, Smutko.

Potom, 15. 9. 1841, sa narodil Ondrej Hlinka, ktorý uzatvoril manželstvo so Zuzanou, rod. Lelekovou z Gombáša. Uzatvorením manželstva Ondrej (po manželke) a následne aj jeho potomkovia pribrali priezvisko Lelek.

V rode sa tiež traduje, že toto priezvisko je odvodené od vtáka lelek, ktorý je aktívny väčšinou za súmraku a v noci. Ondrej tiež začínal pracovať na gazdovstve za súmraku a pracoval dlho do noci. Je to skôr zaujímavá legenda, aj keď životný štýl Ondreja taký názov mohol byť. Z manželstva Ondreja a Zuzany pochádza päť detí, z ktorých dve zomreli v detskom veku: Ondrej Hlinka (1860 – 1940), Anna Hlinková (1874 – 1878), Štefan Hlinka (1877 – 1956), Šimon Hlinka (1879 – 1914), Martin Hlinka (1884 – 1885).

Otec Ondrej Hlinka – Lelek si pri hasení požiaru v Martinčeku zlomil nohu. Bola to pravdepodobne otvorená zlomenina, pretože následne zomrel na otravu krvi. Vdova Zuzana sa neskôr vydala za vdovca so šiestimi deťmi do Rožkov.

Najstarší syn Ondrej Hlinka – Lelek, uzatvoril manželstvo s Teréziou, rod. Mariášová – Bakoš (1861 – 1928). Po smrti manželky Ondrej už v pokročilom veku uzatvoril manželstvo s vdovou Annou Puclíkovou, ktorej manžel zomrel v Amerike. V rodine ju volali Jarka, lebo chovala jarky, ako sa nazývali ovce pred prvým oplodnením. Anna zomrela v roku 1958.

Z manželstva pochádzajú štyri deti: Syn Eduard Hlinka – Lelek (1895- 1971) odišiel do Ameriky za prácou. Keď M. R. Štefánik organizoval v Amerike nábor legionárov do I. svetovej vojny, Eduard nábor prijal a ako legionár sa v roku 1917 vrátil spolu s otcov domov. Do vojny už nenarukoval, lebo skončila. Uzatvoril manželstvo s Ľudmilou Klačkovou z Likavky a opäť odišiel do Ameriky. Manželka ho po dvoch rokoch nasledovala. V Chicagu si založili rodinu, narodili sa im traja synovia Eduard, Karol, Anton a dcéra Lillian. Karol aj Lillian s manželom navštívili rodnú obec ich rodičov – Likavku.

Syn Emil Hlinka – Lelek (? – 1918)

zomrel slobodný. Dcéra Ľudmila Hlinková – Lelek (1903 – 1968) uzatvorila manželstvo s Marcelom Moravčíkom z Likavky. Dcéra Terézia Hlinková – Lelek (1908 – 1988) uzatvorila manželstvo s Karolom

majetky – veno po manželke, ak sa za neho ich druhá dcéra nevydá. Nepodarilo sa presne zistiť, kto dal podnet k tomu, aby Katarína uzatvorila manželstvo so svojim švagrom, vdovcom Štefanom. Určite v tom boli aj záujmy jej rodičov (ako to v tom čase bývalo zvykom), aby majetok ostal v rodine.

Vdovec Štefan tak uzatvoril druhé manželstvo so švagrinou Katarínou. Z manželstva pochádzajú deti:

Agáta (1905 – 1920), ktorá ako mladé dievča zomrela. Na hrdle sa

na oficiálne pred štátnymi úradmi dosvedčoval svedok Martin Klačko, ktorý videl, ako Šimon na fronte padol. Martinova sestra Ľudmila Klačková uzatvorila v roku 1919 manželstvo so Šimonovým synovcom Eduardom Hlinkom. Pred začiatkom 1. svetovej vojny odišiel Štefan za prácou do Chicaga. Doma nechal manželku Katarínu, dcéru Agátu, synov Vojtecha a Cyrila.

Počas vojny sa v Likavke zdržiavali maďarskí vojaci a vojnoví zajatci. V jeden augustový deň v roku 1916 išla Katarína do poľa nazbierať trávu pre hydinu. Tam bola znásilnená. Nepodarilo sa zistiť či vojakom alebo zajatcom. Aj keď volala o pomoc na ženy v okolí, nepomohli jej, báli sa, že aj ony budú znásilnené. Katarína túto psychickú traumú a poníženie neunesla a zobrala si život. Na jej pohrebe dňa 15. augusta 1916 sa zúčastnilo veľa ľudí z Likavky aj z okolitých obcí.

Počas vojny bolo poštové spojenie do Ameriky prerušené (nebolo možné posilať ani doláre), a tak Štefan nevedel, že sa stal opätovným vdovcom s tromi deťmi. O tejto udalosti sa dozvedel až po skončení vojny. Po smrti Kataríny sa o siroty starala vdova, stará matka Mária Kuricová, rod. Krčmárová spolu s ich tetou Irenou, ktorá už v tom čase bola tiež vdova s dvoma deťmi po Šimonovi Hlinkovi.

Po návrate z Ameriky už dvojnásobný vdovec Štefan v roku 1920 uzatvoril tretie manželstvo so svojou už druhou švagrinou, vdovou Irenou Hlinkovou, rod. Kuricovou. Z tohto manželstva pochádzajú deti: Viola narodená v roku 1921 a Anna (1923 - 1969). Rod Kuricovcov z Likavky nemal žiadneho mužského potomka a vymrel.

Jedna z najstarších obyvateľov Likavky, Viola Jarabáková, rod. Hlinková, dcéra Štefana Hlinku a Ireny Hlinkovej, rod. Kuricovej sa dňa 20. mája tohto roku dožila životného jubilea 95 rokov. Blahoželáme jej k tomuto životnému úspechu a prajeme veľa zdravia a pohody.

Ďakujeme za ochotu, ktorú nám poskytuje pri získavaní informácií o likavských rodoch a ľuďoch, ktorí v nich žili. Ďakujeme aj za vyrozprávanie o osude ľudí, ktorí patrili do rodu Hlinka – Lelek.

> **Valentín Sýkora,**
ILUSTRAČNÉ FOTO: Archív Lip-
tovského múzea v Ružomberku

Kúrhavkom z Ružomberka. Životný príbeh ďalších dvoch bratov Štefana a Šimona je spojený s tromi sestrami, Teréziou, Katarínou a Irenou Kuricových z Likavky.

Štefan Hlinka uzatvoril manželstvo s najstaršou so sestier, osemnásťročnou Teréziou. Po uzatvorení manželstva dali rodičia nevesty mladomanželom pozemky (veno) na spoločné hospodárenie. Po deviatich mesiacoch manželstva Terézia dostala vysoké horúčky a údajne odmietala obklady studenými mokrymi plachtami, aby horúčky ustúpili. Zomrela na zápal pľúc. Z manželstva nepochádzajú žiadne deti. Pozemky ostali Štefanovi.

Likavsky vartáš, obecný sluha Lukač, nastražil Kuricovcov, že Štefan odíde do Ameriky a rozpredá

jej vytvorila hrča a nepomohol ani chirurgický zákrok, pravdepodobne to bola rakovina. Vojtech (1908 – 1961), Cyril (1913 - 1988).

Tretí z bratov Hlinkovcov, Šimon Hlinka, po príchode z Ameriky, uzatvoril manželstvo s najmladšou sestrou Irenou Kuricovou (1890 - 1975). Po narodení ich prvého syna Petra (1909 – 1998) odišiel opäť za prácou do Ameriky. V roku 1913 sa vrátil domov a následne v roku 1914 narukoval do I. svetovej vojny. V tom čase nevedel, že jeho manželka je tehotná. Šimon sa už z vojny nevrátil. Padol na fronte hneď prvý deň v blízkosti mesta Ruská Rava na Ukrajine. V novembri 1914 sa už ako pohrobok narodil Ferdinand.

Po skončení vojny o smrti Šimo-

ABY SA VZÁČNE ČRIEPKY UCHOVALI...

Kultúrne bohatstvo našej obce v sebe nesie veľa prvkov, ktoré sú už len fragmentom ukážky spôsobu života, aký viedli naši predkovia. Aby sa tieto vzáčne čriepky uchovali aj pre budúce generácie, obecný úrad v spolupráci so ZŠ s MŠ usporiadali v školskom areáli a pred obecným úradom tradičné sadenie májov v piatok 29. apríla 2016.

Deti materskej školy a detského folklórneho súboru pri základnej škole sa predstavili pásmom piesní, tancov a zvykoslovím typickým pre našu obec. Akcia mala medzi účinkujúcimi a divákmi pozitívny ohlas, čo vytvára predpoklad usporadúvania tejto akcie každý rok. Ďakujeme učiteľkám Soni Baranovej, Ľubke Kočibálovej a Bibke Peniakovej za pekne pripravené pásmo.

Dnes sa sadí tento symbol života symbolicky uprostred námestia v obci, aby nám pripomenul dávne tradície predkov. Stavanie májov sa časom ustálilo do troch podôb. Staval ho mládenec dievčaťu, o ktoré mal vážny záujem. Ďalej máje stavali mládenci všetkým dievčatám, ktoré dovŕšili podľa miestneho zvyku vek dospelosti, alebo sa máje stavali všetkým dievčatám. Ak však mala dievčina svojho mládenca, jej máj sa odli-

šoval od ostatných ozdobou.

Postavením mája, týmto verejným „vyznaním lásky“, sa mládenec uchádzal o priazeň dievčaťu, alebo potvrdzoval už existujúci vzťah. Toto vyznanie dostávala tá, ktorá mala milého, alebo tá, ktorú

si chcel mládenec získať. Preto boli dievčatá týmto pekným ocenením priam posadnuté. Celú noc „za firhančekom“ čakali, či ich milovaný postaví máj. Príde? Nepríde? Veď nech len skúsi neprísť a nepostaviť máj. A tak mládenci okolo polno-

ci viazali k plotom tie najkrajšie, jarou voňajúce máje. Máj sa stal symbolom vážneho záujmu o dievča a ako symbol lásky bol vystavený celý mesiac.

Aby nebolo ľútosti pre ostatné dievčatá či chlapcov, ktorí sa ešte nezaľúbili, stavali mládenci ako spoločný dar pre všetky slobodné dievčatá máj uprostred dediny.

> (rak), FOTO: archív

KVETINKY PRE NAŠE MAMIČKY

Obec Likavka v spolupráci s MŠ Likavka pripravila oslavu Dňa matiek. Slávnostný program sa konal vo štvrtok 12. mája 2016 o 16:30 v sále kultúrneho domu. Program otvoril starosta obce Marián Javorka slávnostným príhovorom.

Naša obec si všetky mamičky uctila tým najkrajším programom, ktorý si pripravili deti z MŠ Likavka. Učiteľky nacvičili s deťmi naozaj veľmi pekný program, ktorý zaujal aj výberom kostýmov. Po programe boli odmenené všetky účinku-

júce deti sladkou odmenou a ich mamičky kvetinou. Nechýbal ani darček, ktorý si pripravili deti pre svoje mamičky. Veľká vďaka patrí kolektívu MŠ za ich trpezlivosť pri nacvičovaní programu.

> Miroslava Raksová, Foto: archív

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Obec Likavka začala s prípravou či realizáciou viacerých projektov. V týchto dňoch sa robí v súčinnosti s obcou vládny audit na realizované dielo Stavebné úpravy a zateplenie zdravotného strediska Likavka. Pracujeme na Zmenách a doplnku číslo 2 územného plánu obce, na základe žiadosti obce začal Pozemkový a lesný odbor Okresného úradu Ružomberok prvú fázu pozemkových úprav v lokalite za ulicou Úboč.

V letných mesiacoch budeme realizovať rekonštrukciu strechy telocvične základnej školy, na ktorú sme získali dotáciu vo výške 57 000 eur. Prípravujeme podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok na vybudovanie nového zberného dvora, nezabúdame ani na rekonštrukciu a budovanie miestnych komunikácií, ktorú budeme v najbližších mesiacoch s poslancami obecného zastupiteľstva špecifikovať.

> (mj)

JAROSLAV MIKUŠTIAK ABSOLVOVAL UŽ NEUVERITEĽNÝCH VYŠE 500 TURISTICKÝCH VÝSTUPOV

PO KAŽDOM VÝSTUPE UŽ HĽADÁM ĎALŠÍ...

Je to človek s prirodzenou inteligenciou, ináč by nebol prežil roky bez veľkých zranení v kolmých stenách. Len toľko na úvod, lebo Jaro nám to v rozhovore povie podrobnejšie.

Miesto narodenia si vybrať nemôžeš, to spravili tvoji rodičia za teba...

Bolo to 3. 2. 1947 v Ružomberku, potom som posunul svoju domovinu kúsok ďalej – do Likavy pri Ružomberku – a tam bývam už 67 rokov. Mladosť som nemal práve ľahkú. Otec robil v poľnohospodárstve, tak som mu musel pomáhať na poli alebo som zháňal palivo na zimu, čiže som mal svoju štartovnú čiaru do života posunutú dozadu. V základnej škole som mal šťastie, že ma posadili k Jankovi Hrinovi, synovi z intelektuálnej rodiny, jeho otec bol zástupcom riaditeľa školy, na ktorú som chodil. Bol som u nich na návšteve a Janko mi požičal horolezeckú bibliu od Hermana Buhla (Od Álp po Himaláje). To ma nadchlo pre horolezectvo a bola to celoživotná vášeň.

Zdá sa, že Janko bol твоjím prvým partnerom na lane.

Samozrejme. Janko mal vlastnú izbu, o čom som ja ani nesníval a mal na stene zavesený svoj idol, portrét Hermanna Buhla. Začali sme liezť na Halinách, to sú skaly na Malinom Brde. Boli to dobrodružné akcie, poriadne lano sme nemali. Keďže sme sa chceli cítiť ako skutoční horolezci, tak som odviazal našu kozu a liezli sme

na tom konopnom 8-metrovom lane. Prvou tatranskou túrou bol výstup na Kriváň od Troch studničiek. Naše cesty sa začali rozchádzať na stredných školách. Janka prijali na lesnícku školu a mňa na elektropriemyslovku v Liptovskom Hrádku. Janko začal veľmi intenzívne liezť a osud ho dobehol v roku 1968, keď zahynul pri pokuse o prvovýstup na Bielovodskej veži.

Kedy si vstúpil medzi organizovaných horolezcov do JAMES-u? Pamätáš si nato?

To malo svoju predohru. Na schôdze JAMES-u Ružomberok som začal chodiť už od roku 1966. Oddiel vtedy viedol Bronislav Ulenfeld. Rozhodnutie vstúpiť do spolku padlo až v roku 1969. Odvtedy mám aj svoj oficiálny preukaz. Sú dve veci, ktoré sa dajú porovnať, a to je prvé rande s dievčaťom a stať sa oficiálnym horolezcom, pri obidvoch stúpne tlak krvi. A tak nasledovala aj prvá skutočná lezecká túra, ešte pred vojenčinou, práve s Jankom Hrinom – Korosadowicz na Žltej stene. Začiatkom 70. rokov som skúsil aj krásny Maškov kútza 6 na Širokú vežu, ale v tom čase bol ešte pre mňa príťažký. Celkove som v svojom lezeckom živote absolvoval asi 530 výstupov.

JAMES si videl ako lezecký spolk, v ktorom treba byť členom alebo boli pritom aj nejaké emocionálne pohnútky?

Slovák, ktorý sa narodil v srdci slovenských hôr v Liptove, ťažko obide také mená, ako boli zakladatelia JAMES-u Fero Lipták, Gusto Nedobry a Mikuláš Mlynárčik. Videl som ich vo svetle Štúrovcov v horskom podaní. Z okna izby môjho syna vidím vrchol Malina Brda, kde sme realizovali naše prvé lezecké pokusy, tak sú to aj emocionálne spomienky. Bez emócií by som sa nebol stal ani cvičiteľom horolezectva, lebo som moje skúsenosti chcel odovzdať ďalšej generácii. Prvý preukaz III. triedy som získal na prelome 70. rokov a skúšky inštruktora horolezectva som obhájil

v roku 1986. Ostáva mi dúfať, že z toho profitovalo mnoho mladých horolezcov.

Horolezec zažije chvíľky, keď začne veriť v znovuzrodenie, zvykne sa tomu hovoriť šťastie alebo osud. Kde to chytilo teba?

Mám o tom článok, volá sa Pomalý zostup z Galérie, ale podám to tu skrátené. V polovici 70. rokov sme boli vo forme s partákom Marošom, tak sme šli v marci liezť Lapiňáka na Galérku. Spali sme na Popradskom plese na chodbe, lebo v zime je Chata pod Rysmi zatvorená. Vstáva sa ako v Alpách o druhej, spraví čaj, niečo zjesť. Čelovka na cestu do Mengusovskej doliny bola vyrobená doma z mydla, dnu batéria. Zostup z Váhy na poľskú stranu býval ošemetný, v slnku la-

vinózny, vydýchli sme si až pod nástupom. Bolo pekne, no vietor hnal prachový sneh do steny, na skale sa dalo liezť aj bez rukavíc. Maroš liezol prvú dĺžku, spravil štand. Ja som šiel druhú, lezenie bolo stále ťažšie, sneh sa mi dostával za košeľu, až do trenírok, slnko síce svietilo, ale bol som kompletne mokrý. Volal som dole Marošovi, že končím. Dal skobu a „drevenú“ karabínu, Maroš ma spustil dolu. Stiahli sme lano. Stáli sme pred dilemou, kadiaľ domov. Do Váhy svietilo slnko, to by bola samovražda, tak teda Bielovodskou dolinou 10 km. Z Ťažkej do Bielovodskej sú v zime len rebrá a žľaby, vybrali sme ten najužší žľab. Maroš predomnou, tvárou ku stene. Zapichol som čakan a zimné kladivo. Zrazu sa to pri mne odtrhlo. Čakan som mal, našťastie, zapichnutý nad odtrhom a ostal som tam visieť. Maroša však lavína zobrala a ešte som ho videl plávať dole hlavou v mase tečúceho snehu. Čo teraz, mám ísť nazad cez Váhu? A čo poviem Marošovej žene? Začal som, trasúc sa, zostupovať po lavíne, hľadajúc trčiacu ruku alebo nohu priateľa. Dole v Bielovodskej, kde lavína zastala, sedel Maroš na jej čele, oveľa pokojnejší ako ja a povedal mi, že nejako pomaly zostupujem. A tu prišiel ten pocit znovonarodenia, mohli sme byť mŕtvi. Nekonečný zostup do Javoriny, kde sme to poriadne zapili.

Všetkých 530 túr asi ťažko vymenujeme, tak aspoň tie najlepšie u nás...

Najradšej spomínam na letné túry, tie najviac vyžarujú do vnútorného pohodlie, ktoré človek cíti pri pohybe v horách. Sú to: Žltá stena – Cagašik, Direttissima, Lomničák – Obrovský pilier, Hokejka, Volia veža – Eštok – Janiga, Direttissima, Orolinova, Malý hrot – Kútom, Kežmarský štít – Obrovský kút, Jastrabia veža – Dieškova cesta, Galéria

Ganku – Studnička a mnoho klasických štandardných výstupov. Moimi spolezcami boli hlavne Maroš Laco z Martina, Boris Füzy a Palko Zubaj.

Taký typ ako ty nesedí v zime pri peci, lezenie je celoročný šport.

To vieš, zimné lezenie má svoje

zvláštne čaro, trvá to dlhšie, kým sa človek vytrepe von z teplej chaty, nerád bivačujem. Spomínam si na pár výstupov: Javoráky – Komín návratov, Malý Kežmarský štít – Weberovka, Vysoká – Stanislawski, Galéria Ganku – Stanislawski. Veľmi si vážim prvovýstup na Rohatú vežu zo Slavkovskej dolinky s Jarom Michalkom a Marošom Lacom. A mnoho iných výstupov.

A čo Alpy?

Všetci hovoria, že Dolomity sú najkrajšie hory sveta. Ako lezec som bol zvedavý, prečo je to tak. Písal sa rok 1974, keď som bol prvýkrát na zahraničnom výjazde. No a kde inde, keď nie na Tre Cime. S Ivkom Vozárikom sme tam vyliezli na Comiciho Žltú hranu a na Cimu Piccolu sme dali Cassinovu cestu za 6+ a aj cestu zo severu.

Hory sú droga, asi aj ty si ich

užíval stále viac a viac...

Asi to tak bude. Po každom výstupe hľadáš hneď nový, čo by ťa mal uspokojiť. Treba si len vybrať. Pokračovali sme na Triglave v Julských Alpách. V stene Triglavu sme za dva dni preliezli pomerne ťažkú Peterneliho cestu a potom aj Ska-

1987 na Pamír. Vyšiel som sólo na Pik Četyrjoch, pokúsil som sa aj o výstup na Pik Korženevskaja, no musel som sa tesne pred vrcholom vrátiť kvôli zlému počasiu.

Do Dolomitov si sa dostal aj na staré kolená a veru si tam aj omladol.

Kým mašina ide a funguje, tak sa lezie a necítim, že by som už patril do starého železa. V roku 2012 sme preliezli Comiciho zo severu na Cima Grande (Horolezec 2012/6) a v roku 2014 Spigolo Velo na Cima della Madonna, podľa Messnera jednu z najkrajších túr v Dolomitoch.

Nelutuješ investovaný čas a peniaze, čo si do horolezectva vložil?

Keby to tak bolo, bol by som sa vrátil už z polovičnej cesty. Nelutujem, to je niečo na celý život bez rozvodu, na také myšlienky ani neprídeš. Hory mi dali okrem zdravia aj spevnenie mojej nie veľmi silnej vôle a naučil som sa nevzdávať. Všetkých mojich 16 maratónov som dobehol do cieľa, nevzdal som sa. Bežal som všetkých 30 ročníkov Psotkovho memoriálu napriek lekárskeho zákazu. Stačil som zaplatiť svojim trom deťom vysoké školy, čo nebolo pre nás s manželkou jednoduché. Dúfam, že ma zato „nestrčia“ do starobinca.

Športovcov bez zranení nepozná, sám môžem hovoriť o tom celom litaní, ty si asi čarodejník.

Zranenia na horách som, chvalabohu, nemal, s čertom som už za mladi urobil zmluvu, že ma tam nezoberú. Ale pred horami som mal bázeň a úctu. Celkom bez zranení som neostal, stali sa pri prestavbe našej kamenice.

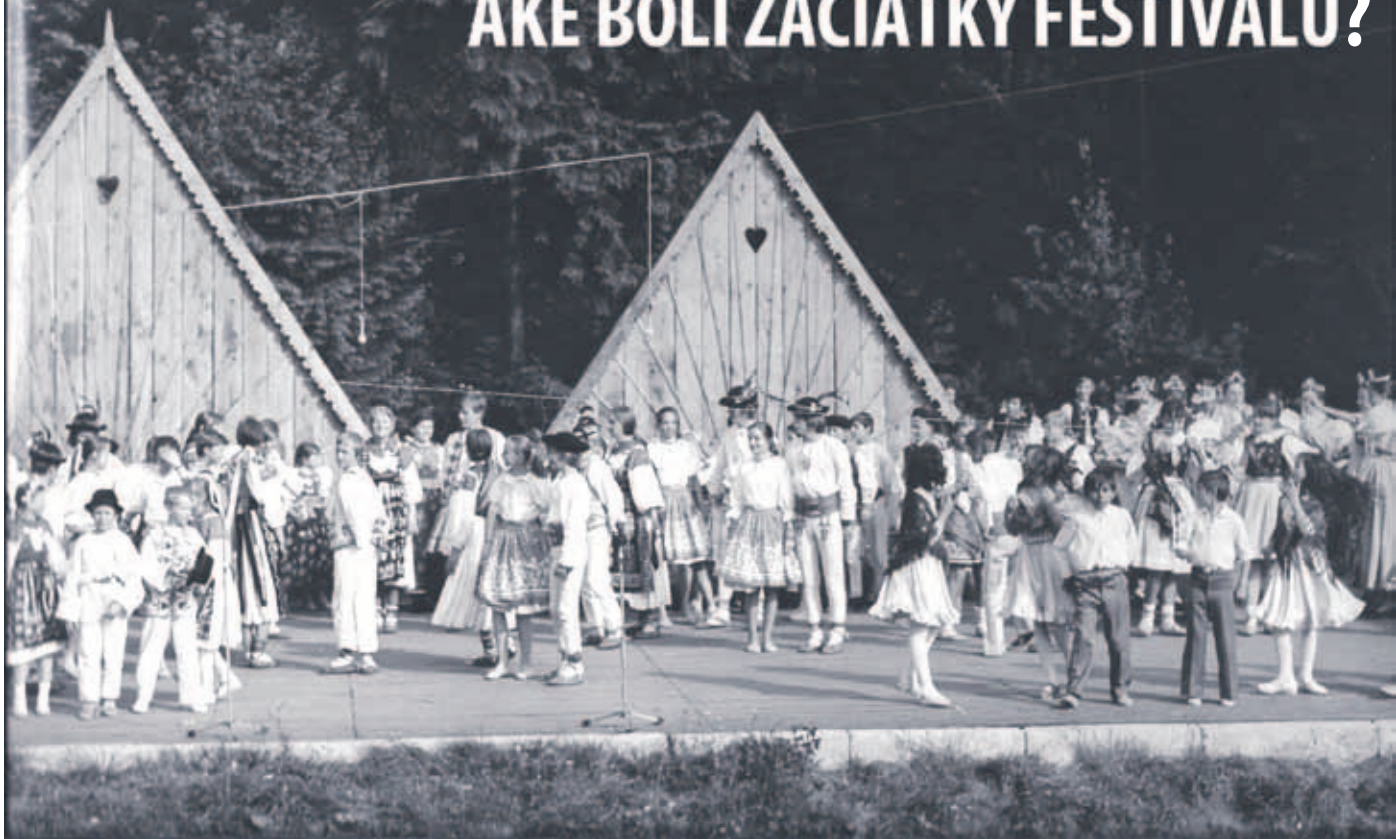
**(Článok bol prevzatý z časopisu Horolezec 4/2015)
FOTO: archív**

lašku a Bavorskú cestu. Táto stena má v najvyššom prevýšení takmer 1500 metrov. Západné Alpy sú smotánkou lezeckých možností. Kto by nepoznal Chamonix a žulové ihly. Keď zdvihneš hlavu, padne ti do očí Aiguille du midi. Tam sme vyliezli Rébuffatovou cestou a Pilier Cosmique. Potom Mt. Blanc du Tacul, Boccalatteho pilierom, Mt. Blanc ostrohou Brenvy, Aquille Verte hrebeňom zo západu a zostup Whympervým kuloárom. V Chorvátsku sme sa zatúlali do Paklenice a na Aniča kuk vyliezli Mosoraški.

Nepovedz, že si nikdy nechcel dýchať vzduch s málo kyslíka...

Také zájazdy majú svoje mimoriadne zákony, nielen, že to musíš kondične a technicky zvládnuť, ale ako všade hrajú veľkú rolu peniaze. Ale dostal som sa aspoň v roku

EXKURZIA DO MINULOSTI: AKÉ BOLI ZAČIATKY FESTIVALU?

Urobme si výlet do minulosti a vráťme sa späť do školského obdobia, do rokov 1965 – 1985, ktoré si dnes už ťažšie vieme pripomenúť. Keď otvárame dnes už historické Kroniky detského folklórneho súboru Likava, ktoré zostali dlhé roky uchované pre budúce generácie a prelístujeme v nich, človeka chytí aj kúsok nostalgie.

Zakladateľ tanečno-speváckeho krúžku učiteľ Ján Žingor si v roku 1963 ani neuvedomil, že kladie základy nového krúžku, ktorý sa postupne rozrastie a bude niesť meno hradu Likava. Stalo sa tak v roku 1965, kedy J. Žingor odišiel z Likavy a do školy nastúpil Ivan Pišek.

Bol som oslovený riaditeľom školy Mikulášom Kseňákom, aby som viedol tanečno-spevácky krúžok. Rozhodol som sa viesť aj spomínaný tanečno-spevácky krúžok. S veľkou vervou som sa dal do práce (štúdium dostupnej literatúry a folklóru, návštevy prednášok a praktických seminárov o folklóre) a začal som so žiakmi, ktorí ešte boli v krúžku. Prijal som veľa nových detí, ktoré na sebe pracovali. Začali sme viesť kroniku a na môj návrh sme pomenovali náš súbor menom podľa hradu Likava. Rok 1965 sa tak do histórie našej obce zapísal aj ako rok vzniku Detského folklórneho súboru. Som rád, že slúžená pomoc vedenia školy a od združenia rodičov a priateľov školy sa stala reálnou a aj v ťažších za-

čiatkoch mi pomáhali (kroje, financie a pod.)

Moja myšlienka zrealizovaná: Pod hradom sa uskutočnil detský folklórny festival. Po roku 1965, kedy bol založený Detský folklórny súbor Likava, som viackrát uvažoval o stretávaní folkloristov v Lip- tove na spoločnom vystúpení, aby

sa deti spoznávali a spolu sa zabavili. Táto myšlienka našla priaznivú odozvu v škole, v okresnom osvetovom stredisku v Liptovskom Mikuláši aj u vedúcich detských folklórnych súborov Liptova. Na tieto aktivity sme našli vhodné miesto, ktorým sa stal prírodný amfiteáter pod hradom Likava.

Pevnou zárukou na zorganizovanie festivalu pod Likavou sa stali kultúrni pracovníci, ktorí sa podieľali aj na organizovaní folklórnych festivalov vo Východnej. Žiaci s pedagógmi v rámci

niektorých vyučovacích predmetov (napr. telesná výchova) brigádovali, aby pripravili priestor pre amfiteáter. Upravili okolie, vysekávali kríky, korene, opíľovali guľatiny na kolíky, dokonca pripravovali lavice a vyrobili vence z čečiny na pódium. Vtedajší žiaci, ktorí dnes spomínajú na to, ako stavali amfiteáter pod holým nebom, majú dnes 60 rokov.

> Ivan Pišek,
FOTO: archív

NÁVRATY

PROGRAM 1. ROČNÍKA FESTIVALU DETSKÝCH SÚBOROV ZUČ 13.6.1971

9:00 – 10:00 Slávnostný sprievod obcou – zodpovedný Ivan Pišek. **10:00 – 11:00** Prehliadka detských speváckych zborov – Detský spev. Zbor ZDŠ Ružomberok – Rybárpole, Detský spev. Zbor ZDŠ Liptovský Mikuláš. **14:00 – 16:30** Festivalové vystúpenie detských tanečných folklórnych súborov – Námet, príprava, réžia (Ján Šoral, Naďa Gilániová) - Konferujú – Paľko Rusko – ZDŠ Lipt. Hrádok, Danica Krajčiová – ZDŠ Lipt. Hrádok, Dana Pallerová – ZDŠ Ružomberok.

Detský rok – účinkujú: Súbor Iskríčka – Bobrovec, súbor Ďumbier – Lipt. Mikuláš, súbor Kriváň – Východná, súbor Likava – Likavka. **16:30 – 19:00** - Detský juniáles. **19:00** – ľudová veselica pre dospelých

Citát z kroniky, I. diel, strana 93: „Náš súbor ďakuje všetkým, ktorí sa rozhodli uskutočniť myšlienku učiteľa Pišeka Ivana postaviť prírodný amfiteáter, kde by sa konali festivaly detských súborov. Ďakujeme hlavne organizačnej komisii: predseda Otto Milan, členovia Marcel Kutlík, Irena Kozicová, za jej pochopenie a nadšenosť v práci. Za taký krátky čas dôkladne pripravili také veľké podujatie.“

POĎAKOVANIE

Vo februári 2016 na hodnotiacej schôdzi Základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Likavke sa zúčastnil aj starosta Likavky ing. Marian Javorka. Na otázky členov ohľadne umiestnenia pamätných tabúl na bývalom obecnom úrade, starosta prisľúbil, že do osláv oslobodenia obce Likavka budú nainštalované na dôstojnom mieste. Bol to šibeničný termín.

Čo sa zdalo nemožné – stalo sa. Oslavy oslobodenia obce Likavka sa uskutočnili 3. apríla tohto roku pred (novonainštalovanými pamätnými tabuľami) ešte stále novým obecným úradom v našej obci.

Chcem sa p. starostovi aj touto formou poďakovať v mene svojom aj v mene ZO SZPB v Likavke za vhodné umiestnenie tejto pamiatky na občanov padlých v bojoch za našu slobodu.

Pán starosta ďakujeme za náš všetkých žijúcich.

> **Róbert Fajta,**
Predseda ZO SZPB Likavka

KONTAKTY TIK

Turistické informačné centrum v Likavke môžete kontaktovať na telefónnom čísle 0911 315 362, alebo aj na e-mailovej adrese tik@likavka.sk.

> **(red)**

„...KAMARÁTOV, SMIECH A RADOŠŤ, PONÚKA NÁM ŠKOLA V PRÍRODE...”

Do školy v prírode sa tešil snád každý prihlásený žiak 1. stupňa. Naše očakávania sa naozaj stali skutočnosťou a tak sme 9. mája 2016 spokojne sadli do autobusu a plný očakávaní sme sa tešili na všetko, čo nás čaká. Miestom nášho pobytu bola oravská dedinka Novot, ktorá nás privítala nádhernou kvitnúcou prírodou.

Ubytovali sme sa v miestnom Agropenzione, neďaleko gazdovského dvora. Školy v prírode sa zúčastnilo 48 žiakov a starali sa o nás učiteľky: Bibka Peniaková, Viera Bakošová, Danka Jurčinová a Adka Šubertová.

Hneď v prvý deň pobytu sme zašli na vychádzku do centra dediny Novot, tam sme sa po slnečnej ceste schladili chutnou zmrzlinou. Vrátili sme sa inou trasou – cez lúky a kopec, kde sme ponamáhalí svoje nohy a plúca. S radosťou sme si cestou z kopca zabehali a dievčatá si uvili púpavové vence, ktorými zdobili svoje hlávky. Večer sme venovali svojim najbližším – písaním pohľadníc.

Druhý deň sme si zašportovali na jednotlivých stanovištiach a poobede sme sa vybrali na výlet do Oravskej Lesnej – na cestu vláčirom. Ešte na železničnej stanici nás privítali majestátne pávy, ovečky či mačky a vybláznili sme sa na miestnych hojdačkách a preliezačkách. Z vláčiaka sme obdivovali májovú prírodu, no cestou sme pozdravili i princznu, ježibabu lietajúcu nad medovníkovým domčekom, Červenú čiapočku, trojhľavého draka či veľkého dreveného pavúka na strome. Na konečnej zastávke bola vyhládka, no tá nás privítala nečakaným dažďom. Ten nás však nezastavil vo veselej spiatocnej ceste vláčirom. Večer niektorí žiaci predstavili svoje talenty v súťaži „Škola v prírode hľadá talent.“

Stredú sme začali skutočne športovým duchom, pretože sme absolvovali „Športovú olympiádu“, za ktorú tí najšikovnejší a najzdatnejší získali diplom. Poobede sme vyrazili na gazdovský dvor, ktorý nás vítal psíkmi, prasiatkami či všakovakou hydinou. Ponaháňali sme ovečky a kozičky, pohľadili sme oslíky či škrečka. Svoje bežecké schopnosti nám predviedli pštrosy (až sme sa za bruchá chytali od smiechu).

Poučili sme sa, ako sa k nám na stôl dostáva mlieko, videli sme dojenie kravičiek. Na záver výletu nás gazdiné pohostili chutným ovčím syrom a kravským mliekom. Večer už patril spevackej súťaži, kde sa ukázali tí najtalentovanejší. No a troška strachu a dobrodružstva sme zažili cez „nočný pochod“ s baterkami v okolí Agropenzionu.

Poučili sme sa, ako sa k nám na stôl dostáva mlieko, videli sme dojenie kravičiek. Na záver výletu nás gazdiné pohostili chutným ovčím syrom a kravským mliekom. Večer už patril spevackej súťaži, kde sa ukázali tí najtalentovanejší. No a troška strachu a dobrodružstva sme zažili cez „nočný pochod“ s baterkami v okolí Agropenzionu.

Na štvrtok sme sa obzvlášť tešili, pretože nás čakal výlet do Oravskej Lesnej. Tam sme absolvovali lesnícky náučný chodník v krásnej prírodnej scenérii, obohatenou o výklad nášho vtipného no múdreho sprievodcu, a nakoniec sme si v tunajšom hoteli zaplávali v bazéne a mohli sme si vychutnať pohodu vo vírivom bazéne.

Záverečný večer sme si spestrili „opekačkou“ a spevom piesní pri ohni. Tento večer patril tiež rôznym vyhodnoteniam, či už za šport, šikovnosť, správanie a podobne. Potom sme sa vytancovali na „mini-diskotéke.“

Každé ráno nás čakala osviežujúca rozcvička, hodnotenie poriadku v izbách, počas dňa sme sa trocha učili, pochutili sme si na chutných jedlách, k dispozícii nám bolo vždy ihrisko, hojdačky, preliezačky, stolný tenis a pre tých väčších dokonca i biliard. Samozrejme, sme radi spievali aj našu veselú „hymnu školy v prírode.“

Poniekto si už tešili na stretnutie s rodičmi, no boli i takí, ktorým sa domov ešte nechcelo, pretože sme prežili perfektné dni v škole v prírode, naplnené smiechom, radosťou, hrou, výletmi, všadeprítomnou nádhernou prírodou, zábavou a novými priateľstvami.

> **Andrea Šubertová,**
Foto: Archív ZŠ

PÔVOD A VÝVIN MAJETKU URBÁRSKEHO POZEMKOVÉHO SPOLOČENSTVA V LIKAVKE

Mapovanie bielych miest na dosiaľ neprebádaných pozemkoch nášho Urbárskeho pozemkového spoločenstva Likavka sa stalo mojou záľubou. Krajina, na ktorej sa nachádzajú likavské lesné pozemky, je presne geodeticky zameraná a vytýčená hraničnými kopcami. No nič nemôže jestvovať samo o sebe a bez vzťahov s okolím.

Preto bolo potrebné preskúmať aj susedné pozemky iných urbárskych spoločenstiev a kompose-sorátov. Krajina v okolí dediny Liptovské Kľačany a mesta Liptovský Hrádok tvorí len malý kúsok sveta medzi nebom a zemou. Som ale pevne presvedčený o tom, že obyvatelia Likavy si zaslúžia poznať aj tieto dva malé kúsky sveta, hoci nepatria do katastrálneho územia Likavka. Obidve katastrálne územia – Liptovské Kľačany a Vislavce patria do okresu Liptovský Mikuláš a časti lesných pozemkov na týchto územiach patria do vlastníctva Likavčanov.

Prírodné prostredie má nesporne dôležitý vplyv na vývoj ľudskej spoločnosti. Jeho poznávaním zisťujeme podmienky života obyvateľov Likavy v dejinnom vývoji. Platí to aj o prírodnom prostredí stredného a horného Liptova s členitým horským reliéfom, horskými lúkami a pasienkami a chladnejším podnebím. Severná časť Nízkych Tatier - Západ je pomenovaná aj ako Ďumbierske Tatry. Práve do tejto skupiny Ďumbierskych Tatier patria tiež lesné pozemky, ktoré vlastní Likavčania.

Hovorievam, že musíme poznať svoju vlastnú históriu, aby sme si vedeli vážiť súčasnosť a aby sme aj my vytvárali odkaz pre budúce generácie. Poznávať minulosť znamená cítiť aj lásku k tomu- to územiu a hrdosť na všetko, čo v minulosti naši predkovia dokázali vytvoriť.

Už v najbližších vydaniach Likavanu, časopisu pre všetkých Likavčanov, vás oboznámim so ze-

mepisnou polohou a ohraničením urbárskych pozemkov, horopisom a geomorfologickými pomermi, vodopisom, rastlinstvom a živočíšstvom. Ďalej to bude kúpno-predajná zmluva z 28. decembra 1895, rod Detrichovcov, ktorí nám predali pozemky v Kľačanoch, výpis z pozemkovej knihy. Majetková podstata, organizovanie spoločného pasenia dobytku na Likavskej lúke, banská štôľňa Kram vo vrchu Kramec, vznik veľkého banského ťažárskeho podniku Kapustisko – Močidlo v r. 1782 a rôzne iné zaujímavosti nachádzajúce sa na majetku vo vlastníctve Likavského

urbárskeho spoločenstva. Vzhľadom na rozsiahlejšiu historickú dokumentáciu sa bude opisované územie publikovať na pokračovanie vo viacerých číslach Likavanu. Prajem vám, všetkým čitateľom, príjemné čítanie.

MAJETOK URBÁRSKEHO POZEMKOVÉHO SPOLOČENSTVA LIKAVKA V LIPTOVSKÝCH KĽAČANOCH (MAJETOK DETRICHOVCOV Z BEŇADIKOVEJ)

Od stredoveku boli oblasti Kľačian, Dúbravy a Ľubele predmetom záujmu bohatých ťažiarov, najmä z okolia Banskej Bystrice a Banskej Štiavnice. V tomto období sa v údolí Kľačianky ťažilo najmä zlato. Podnikali tu aj bohatí zemanovia Kubíniovci, Meškovci, Detrichovci a Okoličianiovci. V 16.

a 17. storočí tunajšie bane v ničom nezaostávali za dôležitosťou baní v okolí Ľupče. Svedčí o tom aj fakt, že na území Ľubele si mnohí z nich postavili v tomto období aj svoje kúrie. Boli medzi nimi najmä Kubíniovci, Revickovci a Detrichovci.

Rod zemanov Detrichovcov pochádza z Detrichovej Vsi, ktorá sa stala súčasťou Beňadikovej. Členovia rodu boli pôvodne v prevažnej miere statkári. Neskôr sa stávajú stoličnými funkcionármi. Od 18. storočia sú niekolkí Detrichovci aj vojenskými hodnosťarmi, sudcami a advokátmi.

Zemiansky rod Detrichovcov už na začiatku 18. stor. získal majetkové podiely v Zemianskej Ľubele, kde v tomto období postavili mlyn. Pri mlyne pracovala ešte v 19. stor. valcha na úpravu súkna. Zakladateľom ľubelskej vetvy rodu

bol Michal Detrich (*1723+1799) úradník likavského hradného panstva, ktorý sa oženil v kostole Svätej Alžbety v Liptovských Kľačanoch s Máriou Revickou z Revišného. V kúrii v Zemianskej Ľubele sa im narodilo 13 detí. Posledný dedič rodu Detrichovcov z Ľubele bol Attila Detrich (*1843+1909).

Celý majetok Attilu Detricha sa rozprestieral v katastrálnych územiach Zemianska Ľubela, Kráľovská Ľubela a Liptovské Kľačany. Získal ho v r. 1868 zmluvou od svojich rodičov Ignáca a Jozefíny Detrichovcov. Na sklonku svojho života sa rozhodol časť majetku v Liptovských Kľačanoch (pk.vložka č. 83, celková výmera 265 katastrálnych jutier a 320 štvorcových siah) predať.

Záujem o kúpu pozemkov od Attilu Detricha prejavili obyvatelia Likavy. Právne záležitosti celej transakcie zabezpečoval kráľovský notár Eduard Lehotský. Kúpno-

predajnou zmluvou z 28. decembra 1895 predal Attila Detrich za 10.400 forintov 299 obyvateľom Likavky (podielovo – stali sa účastníkmi). Celok sa podielovo rozdelil na 3264 častí. Z toho na 118 pripadlo 12 účastní a jeden dvor na 96 účastní. Na každú účastninu sa malo splácať 10 rokov po 8, alebo 9 forintov.

VÝPIS Z POZEMKOVEJ KNIHY:

A. MAJETKOVÁ PODSTATA

pk.vložka č. 83, parcelné číslo 1652: hora Salašová, alpina Močidlá, hora Hore Závozom, hora Nad kotlískom, pasienok Kotlísko, hora Kotlísko, pasienok Stupy, hora Solisko, alpina Nad Kotlískom, alpina Oprchlia, alpina Veľké Koniarky. Majetok Urbárskeho pozemkového spoločenstva Likavka sa nachádza v Kľačianskej doline ležiacej za obcou Liptovské Kľačany v nadmorskej výške 1120 m.n.m. až 1668 m.n.m. na južnom okraji doliny. V súčasnosti ho tvoria prevažne lesné porasty s drevinami smrek a kosodrevina.

Likavský majetok sa nachádza v k.ú. Liptovské Kľačany a susedí na západnom okraji a na južnom okraji s k.ú. Partizánska Lupča, na východnom okraji s k.ú. Ľubela a na severnom okraji s majetkom p. Dušana Smiteka.

Na západnom okraji likavského majetku, na hrebeni, ktorý oddeľuje náš majetok od Ľupčianskeho sa nachádza kóta Kráмец 1522 m. n.m. Pod touto kótou sa v minulosti nachádzal banský domček s názvom kramec a slúžil na uloženie banského náradia. Pod kótou Kráмец sa nachádzala banská štôlna Kram, dnes už takmer neprístupná, v ktorej sa ťažilo striebro. Na západ od kóty Kráмец leží dolina Ryšianka v chotári Ľupče. Pod banskou štôľňou Kram preteká dravý horský potok s názvom Močidlo pretekajúci Močidlovou dolinou, tečúci na sever ďalej už pod názvom potok Kľačianka.

Lokalita Močidlá súvisela s banským podnikaním a vznikom veľkého ťažiarkeho podniku Kapustisko – Močidlo v roku 1782, keď sa spojil erár s banskou spoločnosťou Jána Geramba z Banskej Štiavnice za účelom oživenia ťažby. Centrom erárnych prác bol stred Magurskej hlavnej žily. Bane prežívali svoj zlatý vek v tzv. „Paterovskom období“, počas pôsobenia hlavného komorského grófa Gábora Svaishnera v tridsiatych rokoch 19. storočia. Banský radca Rónay bol očitým svedkom že: stupová ruda bola taká bohatá na zlato, že zlomené kusy kremeňa sa neoddelili od seba, pretože ich naďalej držali zlaté vlákna.

> Pavel Fain,

Foto: Archív Liptovského múzea v Ružomberku

Kultúrne stredisko obce Likavka

Otváracie hodiny

Kultúrne stredisko	Knižnica	
Pondelok	12 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰	13 ³⁰ - 17 ⁰⁰
Utorok	10 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰	Zatvorená
Streda	12 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰	13 ³⁰ - 17 ⁰⁰
Štvrtok	10 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰	Zatvorená
Piatok	8 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	Zatvorená

Tel.kontakt: 0911 315 362

Pohľadnica Likavky v minulosti... (Foto: Archív Liptovského múzea v Ružomberku)

DOBRÝCH SMETÍ SA VŠADE VEĽA ZMESTÍ...

Milí Likavčania!

Hovorí sa, že dobrých ľudí sa všade veľa zmestí. Moja obľúbená parafráza znie - dobrých smetí sa všade veľa zmestí. Niektoré likavské domácnosti zrejme produkujú smeti zlé, pretože v určené dni sa do smetiakov pred domami akosi nejdú vpratať a trčia z nich von na všetky strany, alebo sa dokonca združujú na zemi vedľa nich. Zbežný pondelokový a utorkový pohľad odhaľuje príčinu. Nesprátné smeti sú totiž všetko možné - plastové fľaše, sklo všetkého druhu, kartónové krabice, burina... Kdesi medzitým je ukrytý aj zmesový komunálny odpad, teda to jediné, čo do toho smetiaka naozaj patrí. Keby všetky tie plasty, fľaše a papiere mali nožičky, demonštratívne by zo smetných nádob odpochovali a presunuli sa o nejakých sto metrov ďalej do toho správneho kontajnera, ktorý je veselo farebný

a sľubuje separovanému odpadu svetlú budúcnosť. Trvalo udržateľnú a environmentálne prijateľnú, ak chceme, aby to znelo múdro a moderne. Užitočnú a rozumnú, ak to vyjadríme menej múdro, ale o to jasnejšie.

Určite si ešte mnohí pamätáte smetisko na hornom konci pod Borovinou. Kedysi skládku, kde sa oficiálne vyvážali smeti z dediny, neskôr skládku v nekonečnej likvidácii, kde sa skládalo trochu menej oficiálne, a nakoniec skládka rekultivovaná, teda smetisko, kde sa sypal odpad úplne neoficiálne, až kým ho nepochovala stavba diaľnice. Predstavte si, že by niekto prišiel s nápadom zriadiť niekde v našom chotári za našimi domami znova skládku odpadu. Riadenú a regionálnu, kde by sa priateľsky pomestilo veľmi veľa dobrých smetí nielen z Likavy, ale z celého dolného Liptova. Súhlasili by ste? Alebo by ste protes-

tovali, písali petície? Vtip je v tom, že niekde tie smeti, ktoré sa nejdú pomestiť do smetiaka pred vašim domom, končia. Na skládke. Neobmedzenú kapacitu nemá ani jedna z tých, ktoré sú v prevádzke, skôr či neskôr treba hľadať nové miesta. A tie sú vždy tak trochu niekomu v chotári, za domami...

Apokalyptická vízia je jasná - jedného dňa sa všetky tie už použité, spotrebované, zbytočné a vyhodnené veci vzbúria, ovládnu planétu a pochovajú celú našu civilizáciu. Kým nevymyslíme niečo prevratnejšie, ako tomu zabrániť, stále je tu možnosť naplno využiť aspoň tie farebné kontajnery v uliciach a kúsok pozemku v rohu záhrady pre kompost, nech na tej skládke končí naozaj len to, čo sa už zuzitkovať nedá.

V tomto duchu apeloval na občanov aj starosta obce v poslednom čísle Likavanu. Apokalypsu, samozrejme, nespomínal. Ja áno. Berte

to ako výzvu zamyslieť sa nad širšími súvislosťami. A jeden podnik mám pre vedenie obce. Osveta a upozorňovanie nikdy nebude tak úspešné ako finančná motivácia. Čo tak skúsiť pýtať viac od tých, čo majú každý týždeň preplnené koše, a menej od tých, ktorým stačí vyvážať odpad raz za dva či tri týždne?

Moja domácnosť o trochu až piatich členoch, ktorá tiež produkuje odpad v duchu dnešnej modernej doby, často zabúda vyložiť smetiak na ulicu v deň vývozu. Napriek tomu nie je nikdy plný. Žeby dobré smeti? Nie. Separujeme. Všetko, čo sa separovať dá, ale iba to, čo sa separovať má. Až také náročné to nie je. K šťastiu nám chýba už len likavský kontajner na tetrapaky a spravodlivý systém poplatkov.

> **Mária Zuskinová**

DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE K TRIEDENIU ODPADU

Naša obec sa dlhodobo snaží vytvárať čo najdostojnejšie podmienky pre triedenie zložiek komunálneho odpadu a s ním súvisiacich opatrení. Jedným z dôvodov týchto aktivít sú neustále sa sprišňujúce zákonom stanovené limity a tým druhým je snaha o to, mať obec čistú a príťažlivú.

Dôsledné triedenie odpadu v čo najväčších objemoch je základom pre ich druhotné využitie a znižuje celkové množstvo tzv. zmesového (t.j. netriedeného) odpadu, ktorého uloženie na skládku je drahšie. Podmienok dôsledného triedenia je viacero. V prvom rade je to samotná ochota triediť. Tú si musí každý vyhodnotiť sám a presvedčiť seba samého o jej nevyhnutnosti. Tu určite stojí za zmienku prístup obyvateľov železničnej bytovky súp. č. 2, ktorí požiadali obec o všeobecne záväzným nariadením vymedzenú možnosť zberu triedených zložiek odpadu do vriec, keďže kontajnery sú pre nich ťažšie dostupné. Na tento spôsob ukladania odpadov reflektovala aj zberová spoločnosť a systém zberu tak bezpečne funguje.

Druhou (minimálne tak isto dôležitou) podmienkou dôsledného triedenia je už spomínané vytvorenie podmienok na triedenie. No a v neposlednom rade treba o triedení aj niečo vedieť. Práve v tejto súvislosti podávame niekoľko dôležitých informácií o ukladani odpadu do kontajnerov na plasty:

- patria sem predovšetkým PET fľaše z minerálnych vôd a ochucovaných nápojov. Tieto je potrebné stlačiť, nie však uzatvárať štopkami, pretože pri ďalšom spracovaní musia lisy fľaše doslova roztrhať, aby sa z nich uvoľnil vzduch,

- môžeme sem ukladať tzv. plastový kúpeľňový odpad, t.j. plastové obaly zo šampónov, pracích práškov a pod.,

- do kontajnerov na plasty môžeme ukladať i tzv. plastové tvrdené fólie, t.j. napr. igelitové fólie, ktoré obopínajú hromadné balenia minerálnych vôd,

- patria sem i viacvrstvové kombinované materiály, t.j. tetrapaky z mlieka, džusov atď. Je však potrebné, aby boli rozrezané a zbavené zvyškov, ktoré môžu v teple kvasiť,
- do plastov môžeme uložiť aj drobné kovové obaly ako sú konzervy či plechovky od nápojov.

Pre všetky spomínané odpady ale platí pravidlo, že musia byť uložené vyčistené !!!

Dôvodom možnosti miešania jednotlivých prúdov odpadov je skutočnosť, že odpady zo všetkých kontajnerov prechádzajú triediacou linkou.

Obec upravuje systém zberu

a triedenia komunálnych odpadov príslušnými všeobecne záväznými nariadeniami, ktorými obec upravuje zákonmi stanovené pravidlá pre miestne podmienky. V prípade našej obce sa jedná sa o VZN č. 5/2015 o nakladaní s komunálnym odpadom a o VZN č. 6/2015 o miestnych daniach a poplatkoch. V nich je vymedzená aj dôležitá zmena, ktorá sa týka drobných stavebných odpadov. Nakladanie s týmto druhom komunálnych

resp. kilogramoch. Takto sa systém nakladania z týmto druhom odpadu výrazne zobjektívil. Obec stanovila výšku poplatku vo VZN na 30,- € za tonu. Podľa tejto sadzby teda napr. za uskladnenie drobného stavebného odpadu z jedného príviesného vozíka na zbernom dvore zaplatí poplatník 3,- € do pokladne obecného úradu.

Keď už spomíname zberný dvor VZN č. 5/2015 o nakladaní s komunálnym odpadom vymedzuje aj druhy triedených odpadov, ktoré sa na ňom odovzdávajú. Ide o elektroodpad z domácností, batérie a akumulátory, obaly a odpad y z obalov, neobalové výrobky a odpad z nich, drobný stavebný odpad, objemný odpad, odpad z domácností s obsahom škodlivých látok, jedlé oleje a tuky z domácností, papier, plasty, kovy, sklo, textil a obuv. Na zbernom dvore fyzické osoby nemôžu odovzdávať odpadové pneumatiky. Odpadové pneumatiky sa odovzdávajú len distribútorom pneumatík.

Na záver podávame ešte informáciu o tom, že obec Likavka pracuje na podaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok na vybudovanie nového, moderného zberného dvora situovaného vo vhodnejších podmienkach, ako je tomu doteraz.

> **Marián Javorka,**
starosta obce

Obec

Likavka pracuje na podaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok na vybudovanie nového, moderného zberného dvora, situovaného vo vhodnejších podmienkach, ako je tomu doteraz.

odpadov bolo v nedávnej minulosti finančne kryté z paušálneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Novou zákona bol tento druh odpadu z poplatku vyňatý a je spoplatňovaný tzv. množstvovou formou, t.j. platí sa zaň podľa konkrétne odovzdaného množstva v tonách,

Detský folklórny festival Likavka

41. ročník

28. MÁJ 2016 | futbalový štadión OŠK Likavka

13:00 hod.

**sprievod DFS ulicami obce
od Kultúrneho domu po futbalový štadión**

14:00 - 17:00 hod.

Galaprogram

17:00 hod.

Tombola

19:00 hod.

CIGÁNSKI DIABLI

**Host' programu
CIGÁNSKI DIABLI**

Vstupné na Detský folklórny festival: 1,50€ / deti do 15 rokov: vstup zdarma

Vstupné na koncert Cigánski Diabli: 5,00€

Mediálni partneri:

SPOLOČNÍK

RUŽOMBERSKÝ HLAS

www.likavka.sk

www.likavka.sk

www.likavka.sk

BEH OSLOBODENIA NAPÍŠAL 38. KAPITOLU

V nedeľu 3. apríla 2016 sa konal 38. ročník Behu oslobodenia o putovný pohár starostu obce Likavka. Obec Likavka zorganizovala toto podujatie v spolupráci s KSTL a ZŠ s MŠ Likavka. Nádherné slnečné počasie prilákalo 290 účastníkov z rôznych kútov Slovenska.

Prezentácia sa konala od 7.00 hod. v priestoroch budovy bývalého Obecného úradu. Šatne a občerstvenie pre účastníkov boli v priestoroch budovy Kultúrneho domu. Po privítaní účastníkov o 9.15 hod. postupne štartovali behy v jednotlivých kategóriách. Od najmenších predškolákov až po hlavné kategórie každý bežec na trati odovzdal všetko, čo mal natréňované. Pre všetky zúčastnené deti bola pripravená sladká odmena. Víťazi v jednotlivých kategóriách boli odmenení diplomom a peknou vecnou cenou. Víťazi v kategórii mužov a žien boli odmenení aj finančnou odmenou.

> (rak), FOTO: archív

ĎAKUJEME VŠETkým SPONZOROM A PARTNEROM 41. ROČNÍKA DFF

Pohostinstvo pod hradom, Peter Žáčik - Likavka | Poľnohospodárske družstvo Likavka
 Igor Marton, Kamenárstvo - Likavka | Lekáreň Tília - Likavka | Milan Bakoš - Likavka
 Martin Bartoš - Likavka | MKL Drink Servis - Ružomberok | Domino - Jozef Pochyba
 BDplus, Branislav Drapáč - Likavka | Stavos Ružomberok - Milan Kmoško
 Technické služby Ružomberok